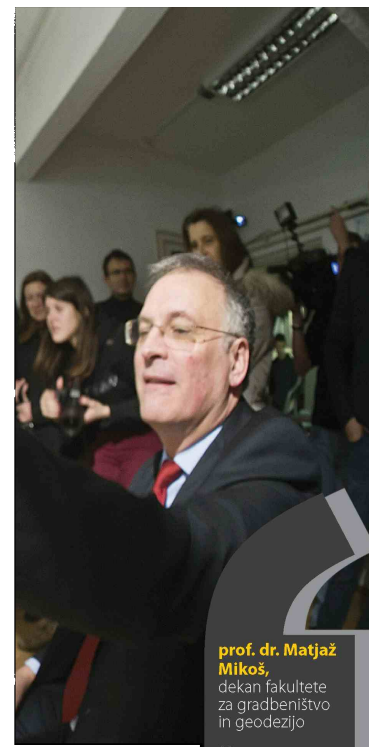

Hiša eksperimentov

DINAMIKA REK

Hiša eksperimentov je k svoji bogati zbirki dodala popolnoma nov eksperiment, ki je nastal v sodelovanju s Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Imenuje se Tiha voda mostove dere in omogoča vpogled v dinamiko rek na zemlji.

Moči združili z inženirji

prof. dr. Matjaž Mikoš,
dekan fakultete
za gradbeništvo
in geodezijo

Naravo moramo čutiti in jo razumeti v vsej njeni pestrosti in dinamiki.

Ekspert prikaže, kako ovira v reki vpliva na rečni tok. Obiskovalci bodo tako s potiskom ročic v model reke dodali različne ovire in s pritiskom na stikalo pognali rečni tok.

Videli bodo, kako voda v modelnem žlebu odnaša drobn pesek in s tem ustvarja zanimive oblike peščenega dna. Ob ovirah nastajajo erozijski tolmoni in tudi različne oblike rečnega dna, erozijski tolmoni pa nastajajo tudi v naravnih rekah, vendar jih zaradi kalnosti rečne vode pogosto ne vidimo.

ODKRIVANJA NOVEGA

Kot razlaga prof. dr. Ma-

tjaž Mikoš, dekan Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, si narave ne smemo podrežati, ko posegamo vanjo in varujemo človeka pred njenimi silami. »Naravo moramo čutiti in jo razumeti v vsej njeni pestrosti in dinamiki. Poskus z rečnim sedimentom v Hiši eksperimentov bo mladim omogočil odkrivati del narave, kot ga odkrivamo študentom na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Prav tako bo obiskovalcem dal zanimiv vpogled v dinamiko rek na zemlji.«

ZAŽELENA RADOVEDNOST

Hiša eksperimentov se zaveda globoke resnice slovenskega pregovora: »Kar se Janezek nauči, to Janez zna.« Bistvo izobraževalnega sistema ni podajanje vsebin, temveč navduševa-

nje mladih za vsebine, ki jih bodo, če bodo seveda navdušeni nad njimi, sami absorbirali. »Z dvajsetletno prakso Hiše in izkušnjami navduševanja mladih nad izobraževanjem želimo pomagati v procesu korenitega izboljšanja izobraževalnega sistema. Samo mladi, ki so radovedni, so tudi kreativni in inovativni. Želim si bodočo družbo takšnih ljudi, ljudi, ki postavljajo vprašanja na vseh področjih in proaktivno iščejo odgovore. Sodelovanje formalnih in neformalnih ustanov je zato nujno, zlasti pa tudi to, da se nehamo deliti na dve strani, saj je naše delovanje povsem enako in imamo iste cilje. Eksperiment Tiha voda mostove dere je krasen primer te sinergije. Želim si še čim več podobnih projektov,« je ob otvoritvi povedal direktor Hiše eksperimentov, Miha Kos.

MOČ VODE

Obiskovalci Hiše eksperimentov bodo zdaj lahko videli pojave v dnu rečne struge in spoznali delovanje vodnega toka. Med drugim bodo izvedeli tudi, da dno reke prerastejo alge, če je ta umazana, in da se rečni pesek in prod ob poplavih premeščata po rečnem dnu, se medsebojno brusita, reka pa s tem deluje kot čistilna naprava. Prav tako bo zanimivo izvedeti, da so v strugi reke prepovedana gradbena dela, kadar se v njej drstijo ribe; ob dežju ali taljenju snega pa je podvodno dogajanje še zanimivejše. Takrat reke narastejo, rečna voda s svojo energijo odnaša pesek in prod. S tem oblikuje sipine in prodišča, ob ovirah v vodnem toku, kot so mostni oporniki ali vodne zgradbe, pa se voda vrtniči in oblikuje globoke erozijske tolmane. Če

Page: 41

Reach: 58000

Country: SLOVENIA

Size: 719 cm2

2 / 2

je ovira, kot je steber mostu, preveč oglate oblike ali pa je teh stebrov veliko, lahko voda opornike tudi spodje in celo poruši most. (sn)

■ Bistvo izobraževalnega sistema ni podajanje vsebin, temveč navduševanje mladih zanje.

